

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-2-39 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-62/865-371
Karar Tarihi : 06.11.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Ayşe Özlem UZUN, Mustafa SOYDAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Doğan Müzik Kitap Mağazacılık Pazarlama A.Ş.
Altunizade Mah. Kısıklı Cad. No: 47 Üsküdar/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Doğan Müzik Kitap Mağazacılık Pazarlama A.Ş.'nin raf ve mağaza içi uygulamalarını satın almayan ve Doğan Grubu medya organlarında reklam vermeyen yayınevlerinin kitaplarını satın almadığı, teşhir etmediği veya söz konusu kitapların satışını dolaylı olarak engellediği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.07.2013 tarih ve 4489 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 16.08.2013 tarih ve 2013-2-39/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nda görüşülmüş ve 29.08.2013 tarih ve 13-49/705-M sayılı kararla, Doğan Müzik Kitap Mağazacılık Pazarlama A.Ş. (D&R) hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine hazırlanan 30.10.2013 tarih ve 2013-2-39/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;
- Başvuru sahibinin yayıncılık alanında faaliyet gösterdiği,
 - Doğan Müzik Kitap Mağazacılık Pazarlama A.Ş.'nin (D&R) sahip olduğu mağaza zinciri ile perakende kitap satışı pazarında tekel oluşturduğu,
 - D&R'nin Doğan Medya Grubu yayın organlarına reklam vermeyen ve D&R'nin raf ve mağaza içi uygulamalarını satın almayan yayınevlerinin kitaplarını satın almadığı, teşhir etmediği veya söz konusu kitaplardan az sayıda alarak kitapların satışını dolaylı olarak engellediği,
 - Alışveriş merkezleri tarafından mağaza kiraya verilmesinde D&R'ye öncelik verildiği, bu durumun ise perakende kitap satışı pazarında tekelleşmeye neden olduğu,
 - Yayınevleri ve dağıtım şirketlerinin D&R'den yapacakları tahsilatlarda zorluk yaşadığı,
 - İdefix ve Prefix adlı internet mağazalarının D&R tarafından satın alınmasıyla birlikte bu şirketlerden yapılacak tahsilatlarda da sorunlar yaşanmaya başlandığı iddia edilmiştir.
- (4) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, önaraştırma konusu iddialar ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) İlgili ürün pazarının “perakende kitap satışı pazarı” olarak, ilgili coğrafi pazarın ise “Türkiye” olarak belirlendiği söz konusu başvuru kapsamında elde edilen bilgi ve tespitlere aşağıda yer verilmiştir.
- (6) D&R tarafından belirtildiğine göre, satın alım sistemi tüm D&R mağazaları için merkezi bir şekilde işlemekte ve günlük ortalama (.....) civarında yeni ürün bilgisi D&R’a ulaşmakta olup; alım kararının verilmesi ve alım tutarlarının belirlenmesi, D&R merkezinde yer alan ve bu alanda uzman kişilerden oluşturulan bir ekip tarafından yürütülmektedir. Bu ekipçe belirlenen kitaplar ve tutarlar nihai olarak satın alma müdürü ve direktörü tarafından onaylanmaktadır.
- (7) Hangi kitapların alınacağı konusunda çeşitli kriterler dikkate alınmaktadır. Kitap içeriği, yazarı, (varsa) yazarın önceki eserleri, türü, yayınevi, baskı adedi, (varsa) çeviri bilgisi, fiyatı, cilt bilgisi baskı kalitesi gibi öne çıkan kıstaslar açısından değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Belirlenen kriterler doğrultusunda bir kitabın alınmasına karar verilmesi halinde, hangi mağazalara sevkiyatının gerçekleştirileceği belirlenmekte ve ardından alım tutarlarına son şekli verilmektedir. Satın alımlarda genelde tek tip matbu sözleşme kullanılmaktadır. Öte yandan, alıma değer bulunmayan kitaplar da sisteme kaydedilmekte, tüm mağazalarda özel müşteri siparişine ve internet satışlarına açık tutulmaktadır.
- (8) D&R, (.....) adet kitap tedarikçisi ve (.....) adet yayınevi ile çalışmaktadır. Bu sayının birbirinden farklı olmasının sebebi bazı yayınevlerinin dağıtıcı üzerinden sevk yapması (Örneğin Altın, İletişim, Metis vb. yayınevleri Punto tedarikçisi üzerinden sevk yapmaktadır) ve bazı tedarikçilerin de birden fazla yayınevine sahip olmasıdır (Örneğin İnkılap tedarikçisinin Mandolin, İnkılap gibi alt markaları bulunmaktadır). 2013 başından itibaren D&R mağazalarına yaklaşık (.....) farklı yayınevine ait, (.....) çeşit yeni ürün girişi yapılmıştır.

D&R’ın pazarlama faaliyetleri ve mağaza içi tanıtım çalışmaları arasında vitrin, alarm direk giydirme, ürün standında sergileme, mağaza içi ayaklı fotoblok görseli gibi çalışmalar bulunmaktadır. Yayınevleri pazarlama bütçelerine uygun olarak, bu çalışmalardan bir ya da birkaçını tanıtım ve pazarlama faaliyeti olarak seçebilmektedir. Bazı özel projelerde ise kasa önünde sergileme, stant giydirme ve yer etiketi gibi çalışmalar yapılabilmektedir. Pazarlama için kullanılan bu alanların tedarikçiler tarafından kiralanma süresi genel olarak (.....) gün ile sınırlıdır ancak tüm tedarikçilere açık olan bu görsel çalışmaları yıl boyunca devamlı olarak kullanmak isteyen tedarikçilerle yıllık sözleşmeler yapılmaktadır.

- (9) D&R’ın 2013 yılı pazarlama uygulamalarına ilişkin verilerden,
- 1 Ocak - 30 Eylül 2013 tarihleri arasında alarm kapı direk giydirme ve vitrin çalışmaları toplam (.....) ürün için yapılmış olup, bunun (.....) ürünü kitap kategorisinde olduğu (Seri kitaplar tek ürün olarak kabul edilmiştir).
- 1 Ocak - 3 Ekim 2013 tarihleri arasında en çok satan ilk (.....) kitaba bakıldığında ise bunun sadece (.....) adedine mağazalarda tanıtım çalışması yapıldığı anlaşılmıştır.
- (10) Yeni çıkan kitaplar, D&R mağazalarında 1 ay boyunca “yeni çıkan ürün” raflarında sergilenmektedir. Bu sürenin sonunda ürünler kendi gruplarına göre raflara

yerleştirilmekte, diğer yeni çıkan ürünlere mağazalarda sergileme için yer açılmaktadır.

- (11) Dosya mevcutlarından, gazete ve dergilerde yayınlanmış ya da yayınlanacak olan kitap reklamlarının satın alımlarda bir kıstas olmadığı, bu reklamların yazarın ya da yayın evinin kendi pazarlama bütçeleri doğrultusunda verdikleri kararlar olduğu, Doğan Medya Grubu bünyesinde verilen reklamlara ilişkin D&R'a bilgi verilmediği anlaşılmıştır. Bu durumu ortaya koyabilmek amacıyla aşağıdaki veriler örnek olarak verilmiştir.
- (12) Hürriyet gazetesi tarafından D&R'a gönderilen listeye göre, toplam (.....) adet yayınevi tarafından Hürriyet gazetesine reklam verilmiştir. Oysa D&R'ın alım yaptığı toplam üretici sayısı(.....)'tür. D&R'ın satın alım adetleri içindeki sıralamaya göre Hürriyet'e ilan veren bu yayınevlerinden Fulya Yayıncılık, (.....) Potkal Kitap (.....) ve ABM Yayıncılık ise (.....) sırada yer almaktadır. Ayrıca D&R'ın satın alımlarında ilk (.....)'da yer alan, Yapı Kredi, İş Kültür, İletişim, Okuyan Us, Butik, Tutku Yayınevi, Hayy Kitap, NTV, Tübitak ve Metis Hürriyet'e ilan verenler listesinde yer almamaktadır.
- (13) Radikal gazetesine ise toplamda (.....) adet reklam veren yayınevi bulunmaktadır. Hürriyet gazetesindeki duruma benzer şekilde, ilan veren bazı yayınevlerinin, D&R'ın satın alımları içinde oldukça geri sıralarda kaldığı; D&R'ın alım adedine göre sıralandığında, Ufuk Yayıncılık'ın (.....) .., Koç Üniversitesi Yayınları'nın, Etkileşim Yayınevi'nin (.....), Selis Kitap'ın (.....) ve İkaros Yayıncılık'ın ise (.....) sırada yer aldığı anlaşılmıştır. Ayrıca D&R'ın satın alımlarında ilk(.....) 'da yer alan Martı, Arkadaş, Beyaz Balina, Destek, Epsilon, Okuyan Us, Butik, Tutku Yayınevi ve Tübitak Radikal'e ilan verenler listesinde yer almamaktadır.
- (14) İnceleme konusu şikâyet D&R'ın, raf ve mağaza içi uygulamalarını satın almayan ve Doğan Medya Grubu bünyesinde reklam vermeyen yayın evlerine ayrımcılık yaptığına yöneliktir. D&R'ın tek başına yaptığı uygulamaları içeren söz konusu şikâyetin 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal teşkil etmesi için D&R'ın hâkim durumda olması ve Kanunun 6. maddesi anlamında hâkim durumunu kötüye kullanması gerekmektedir.
- (15) D&R'da gerçekleştirilen görüşmelerde, Türkiye'de kitap satışı pazarında bandrolsüz kaçak satışların bulunması nedeniyle pazar payını tam olarak ölçmenin mümkün olmadığı; pazarda D&R gibi kitap satışı gerçekleştiren Remzi, Dost, İnkılap, NT, Nezih gibi kitabevlerinin bulunduğu; ayrıca Migros, Media Market, Şok mağazalarında ve internet sitelerinde de kitap satışının bulunduğu; yayıncıların satışları içinde de D&R'ın payının çok yüksek olmadığı, örneğin Can Yayınları satışları içinde D&R'ın payının %10 civarında, Timaş Yayınları satışları içinde ise bu payın %10'un altında olduğu bilgisi edinilmiştir.
- (16) Her ne kadar D&R'ın perakende kitap satışları pazar içindeki payı tam olarak tespit edilemese de Rekabet Kurulu'nun 27.12.2012 tarih ve 12-68/1682-618 sayılı kararında da ortaya konduğu gibi pazarda hem reel olarak hem de internet ortamında satan çok sayıda satıcı bulunması sebebiyle D&R'ın bu pazarda hâkim durumda olmadığı söylenebilir. Bu sebeple Kanunun 6. maddesinin ihlalinden söz edilememiştir.
- (17) Benzer şekilde alımlar açısından da bir inceleme yapılmış ve D&R'ın 27 Eylül - 4 Ekim 2013 tarihleri arasında satın aldığı kitaplara, kitapların yazarlarına ve yayın evlerine bakılmıştır. Buna göre (.....) farklı yayın evinden alım yapıldığı, herhangi bir

yayın evinde yoğunlaşma olmadığı görülmüştür. Buna ek olarak, çalışılan (.....) yayın evi ve bunlardan alınan kitap adetleri ortaya konmuştur. D&R mağazalarında, 1 Ocak - 31 Ekim 2013 tarihinde en çok satış yapan 250 kitabı ve yayın evlerini gösterir belge incelendiğinde de D&R'in ayrımcı bir uygulamasının varlığından bahsedilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, yukarıda yer verildiği üzere, gerek Hürriyet, gerekse Radikal gazetelerinde reklam verenlerin D&R satışları içerisinde ayrıcalıklı bir yere sahip olduğunu söylemek de mümkün değildir. Bu sebeplerle, başvuru konusu şikâyetin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal niteliği taşımadığı kanısına ulaşılmıştır.

J.SONUÇ

- (18) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.